

پیشنهاد به وزارت بهداشت: اجتماعی کردن مراقبت‌های بهداشتی اولیه در ایران

دکتر محمدزکریا پزشکی، دانشیار مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی تبریز و گروه پزشکی اجتماعی دانشکده پزشکی تبریز

ارایه مراقبت‌های بهداشتی اولیه (PHC) توسط بهورزان زمانی در ایران شروع شد که بیش از ۷۵ درصد مردم ایران در مناطق روستایی زندگی می‌کردند و سطح سواد مردم بسیار پایین بود. در آن دوران آموزشگاه‌های بهورزی وزارت بهداشت افرادی را از روستاها با سواد حداقل ششم ابتدایی شناسایی می‌کردند و آنها را دو سال آموزش می‌دادند تا مهارت‌های لازم را برای ارایه مراقبت‌های بهداشتی اولیه به مردم روستاها کسب نمایند. این مراقبت‌ها منجر به بهبودی بسیار درخشان در شاخص‌های سلامتی ایران شد. اکنون با گذشت چهار دهه از شروع ارایه مراقبت‌های بهداشتی اولیه در ایران توسط بهورزان، نزدیک به ۸۰ درصد مردم ایران در مناطق شهری زندگی می‌کنند و سطح سواد مردم، بخصوص سواد زنان، افزایش بسیار چشمگیری داشته است. همچنین اکثریت کودکان و نوجوانان ایران تحصیلات خود را تا دیپلم ادامه می‌دهند. بنابراین زمینه همگانی کردن PHC در ایران فراهم شده است. اجتماعی کردن PHC می‌تواند جهشی اساسی در سطح سلامتی مردم ایران ایجاد نماید. در سال ۱۳۹۷ اجتماعی کردن سلامت در اولویت وزارت بهداشت قرار گرفته است. در راستای این اولویت وزارت بهداشت ایران می‌تواند برای اجتماعی کردن PHC در ایران اقدام نماید. اصول PHC عبارتند از: عدالت، مشارکت مردمی، همکاری بین‌بخشی، جامعیت مراقبت و تکنولوژی مناسب. هر چند که در PHC به مراقبت‌های فردی و درمان اولیه بیماری‌های شایع هم توجه شده است اما تاکید عمده بر روی سلامتی جامعه و مراقبت از جامعه توسط خود مردم و با رویکرد عوامل اجتماعی موثر بر سلامت می‌باشد. برای اجتماعی کردن PHC دو پیشنهاد زیر ارایه می‌شود:

۱) عقد قرارداد بین وزارت بهداشت و آموزش و پرورش. بر اساس این قرارداد، وزارت بهداشت می‌تواند در طی ۱۲ سال تمامی مهارت‌های PHC را در مدارس ایران آموزش دهد. در این صورت دانش‌آموزان هنگام فارغ‌التحصیل شدن از دبیرستان‌ها مدرک کارمند سلامتی جامعه را دریافت خواهند کرد و می‌توانند به ارایه خدمات PHC به خانواده خود و همچنین خدمات داوطلبانه در جامعه بپردازند.

۲) عقد قرارداد بین وزارت بهداشت و صدا و سیما. بر اساس این قرارداد وزارت بهداشت می‌تواند از طریق رادیو سلامت و شبکه سلامت و همچنین در قالب سایر برنامه‌ها و در شبکه‌های مختلف صدا و سیما، اصول و مهارت‌های اصلی PHC را به عموم مردم ایران آموزش دهد.

منبع: [وسایات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی](#)